

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคม การเมือง ศาสนา ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ มีผลทำให้ประเทศชาติ พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเห็นได้ชัดว่ามีความเจริญทางด้านวัตถุ อันส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม ทำให้บุคคลต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคในการปรับตัวมากขึ้น

จากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก คือจากสังคมในอดีตซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรม คนมีชีวิตอยู่กับหมู่บ้านและครอบครัว แวดล้อมด้วยศาสนาและคุณธรรม สมาชิกในสังคมอยู่อย่างสงบสุขร่มเย็น มีความรักกันฉันท์พี่น้อง และมีค่านิยมหลักในการร่วมมือกัน ความจริงใจ การประนีประนอม ความซื่อสัตย์สุจริต และการเสียสละ รวมทั้งการเคารพผู้ใหญ่ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ 2526: 101) เป็นสังคมที่อยู่กันอย่างสุขสบาย พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ต้องเปลี่ยนมาเป็นสังคมที่มีแต่การแข่งขันเพื่อความอยู่รอด เต็มไปด้วยความสับสน ตันรน ทั้งนี้สืบเนื่องจากปัญหาการเพิ่มของประชากรและภาวะเศรษฐกิจที่สูงขึ้น ประกอบกับการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันทำให้ผู้คนสนใจและนิยมความเจริญทางด้านวัตถุมากขึ้น (พงษ์เทพ มั่นสดรง 2527: บทนำ) มีการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาสู่สังคมไทย เป็นผลให้คนไทยส่วนมากชอบความหรูหราฟุ่มเฟือย ขาดระเบียบวินัย นุ่มนวลกว่าทำ มีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมลดน้อยลงอย่างน่าวิตก แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังขาดค่านิยมที่พึงประสงค์อีกหลายประการ ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ค่านิยมเชิงจริยธรรมและคุณธรรมลดถอยลง

การเปลี่ยนแปลงค่านิยมจากจิตนิยมไปสู่วัตถุนิยมนี้ มีความสำคัญมากและมีผลกระทบต่อความเจริญและความเสื่อมของสังคม ตลอดจนความมั่นคงของชาติ ดังจะเห็นได้จากหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ อยู่เสมอ และด้านหนึ่งของปัญหาดังกล่าวคือ ปัญหาทางทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถ้าพิจารณากันอย่างละเอียดจะพบว่า มีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรม ประชาชนทั่วไปประพฤติผิดศีลธรรมและกฎหมายมากขึ้น มีการลักทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หลอกหลวง และทุจริตคอร์รัปชันต่าง ๆ ในทุกวงการ เช่น ในวงการค้าจะมีการยักยอกฉ้อโกงกันตลอดเวลา ในวงราชการมีการทุจริต เบียดบังเอาของทางราชการไปใช้ในทางส่วนตัว รวมทั้ง

ทฤษฎีเวลาราชการไปประกอบอาชีพอย่างอื่น เป็นต้น และนอกจากการขาดค่านิยมทางจริยธรรมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตดังกล่าวแล้ว ยังขาดค่านิยมเรื่องความขยันขันแข็ง ในการตั้งใจประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะ เป็นอาชีพอิสระของตนเอง หรือไปรับจ้างให้ผู้อื่น มักทอดทิ้งหน้อยหน่างาน ไม่ตั้งใจรับปรุงฐานะของตนเอง ทำอยู่อย่างไรรก็อย่างนั้น ไม่มีการปรับปรุงแก้ไข (คีวลี ศิริไล 2528: 107) ซึ่งจะเป็นผลเสียอย่างยิ่งต่อการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

เป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักวิชาการทางสังคมศาสตร์ว่า ค่านิยม (Value) มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในฐานะที่เป็นตัวตัดสิน ตัวกำหนด ตัวนำ หรือตัวผลักดันให้พฤติกรรม ไน้มเอียง ไปทางใดทางหนึ่ง ค่านิยมจึงเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ในพฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์ (สุนทรี โคมิน, สนิท สมักรการ 2522: 1) เป็นความยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือกกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งในการเลือกและการตัดสินใจต้องอาศัยหลักการพื้นฐานที่มีอยู่ประจำใจ ข้อมูลประกอบแนวทางในการเลือก รวมไปถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่จะมามีส่วนในการสร้างความคิด ความเชื่อ และการตกลงใจปฏิบัติ (สุนน อมรวิวัฒน์ 2522: 100) ซึ่งถ้าเราปล่อยให้สะสมค่านิยมกันเอง โดยไม่มีวิธีการ ไม่มีขั้นตอน ถ้าเด็กสะสมค่านิยมผิด ๆ ก็จะเกิดผลเสียแก่สังคม เพราะในวัยผู้ใหญ่เราสามารถจะเปลี่ยนแปลงค่านิยมได้ยากมาก (เต็มศิริ บุญยสิงห์ 2519: 3)

ค่านิยมจึงควรถูกสั่งสม อบรม บลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลตั้งแต่ยังเด็ก ดังที่นักจิตวิทยาหลายท่าน เช่น ฟรอยด์, เซียส์ และเพียเจท์ (Freud, Sears and Piaget) ต่างมีความเห็นพ้องต้องกันว่า วัยเด็กเป็นวัยที่ต้องมีการปูพื้นฐานทางจิตใจอย่างเหมาะสม เพื่อเด็กจะได้มีความพร้อมที่จะพัฒนาจริยธรรมได้อย่างเต็มที่เมื่อโตขึ้น เพราะพัฒนาการทางด้านจริยธรรมที่เกิดขึ้นในช่วง 10 ปีแรกของชีวิตมนุษย์นั้น จะฝังรากลึกยากแก่การเปลี่ยนแปลง แม้เวลาจะผ่านไปนานเท่าไรก็ตาม โดยที่กระบวนการในการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมให้กับเยาวชนจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยบุคคล กลุ่มคน และสถาบันต่าง ๆ ในสังคมอย่างพร้อมเพรียงกัน (ธีระพร อูวรรณไพ 2526: 3)

บ้านหรือครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่เด็กได้เกี่ยวข้อง เริ่มเรียนรู้การดำรงชีวิตนับแต่แรกเกิด เป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับเด็กมากกว่าสถาบันอื่น ๆ ผู้มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็ก คือ บิดามารดา แต่ปัจจุบันผู้ปกครองส่วนใหญ่ต่างต้องออกไปประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจการครองชีพที่สูงขึ้น จึงไม่มีเวลาที่จะพบปะดูแลสั่งสอนลูกได้เพียงพอ (อานนท์ อาภาภิรมย์ 2515: 172)

โรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญรองมาจากครอบครัวในการให้การศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งมีหน้าที่ในการ

ปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กและเยาวชนด้วย โดยมีครูเป็นผู้อบรมสั่งสอนให้เด็กและเยาวชนประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี แต่ที่ผ่านมา แม้จะมีการจัดเนื้อหาวิชาศีลธรรม จริยธรรมไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ และพยายามจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมปลูกฝังจริยธรรมก็ตาม แต่ในการปฏิบัติจริง และความรู้สึกรับผิดชอบต่อคุณธรรม จริยธรรมที่จะต้องจัดสอนในสถานศึกษา เป็นเรื่องที่ถูกละเลย หรือให้ความสนใจน้อยมาก มักจะถูกจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นไว้ท้าย ๆ เสมอ (ทองข่อย แสงสินชัย 2528: 22) ดังมีข้อวิจารณ์และปรากฏการณ์จากหลายฝ่ายที่ชี้ให้เห็นเสมอ ๆ ว่า การศึกษาในระบบโรงเรียนยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์ เพราะโรงเรียนเกือบจะทั้งหมดดำเนินการสอนศีลธรรม จริยธรรมตามระบบเก่า ครูยังมุ่งสอนแต่เนื้อหาวิชาให้จบตามหลักสูตร การทดสอบวัดผลส่วนใหญ่เป็นการวัดความจำ มิได้เน้นให้นักเรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นักเรียนจึงเรียนวิชาศีลธรรม จริยธรรมเพียงเพื่อสอบให้ได้คะแนนเท่านั้น นักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนอบรมดูแลให้ประพฤติปฏิบัติตนตามข้อธรรมะที่ได้เรียนมาอย่างจริงจัง (วิระวรรณ อามระดิษ 2522: 4)

จากสรุปผลการพัฒนาการศึกษาของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ในด้านการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาวัฒนธรรม คุณธรรมและจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529: 23-24) ได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาด้านหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนจริยศึกษาในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่กล่าวไว้ข้างต้น ดังนี้ "แม้ว่านโยบายให้ความสำคัญแก่จริยธรรม แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังจริยธรรมได้อย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ การเรียนการสอนยังจำกัดอยู่ในเฉพาะวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรมเท่านั้น การเรียนการสอนยังเน้นการส่งเสริมและวัดความจำมากกว่าการประพฤติปฏิบัติแท้จริงในชีวิตประจำวัน"

ฉะนั้น เมื่อสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาในระบบโรงเรียนไม่สามารถทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้แก่เด็กได้อย่างสมบูรณ์ โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ อันเป็นสถานที่ให้การศึกษาระบบนอกระบบโรงเรียน ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยคณะสงฆ์ หรือคณะบุคคล ภายใต้การสนับสนุนและส่งเสริมของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การศึกษาส่งเสริมทางด้านศีลธรรมจรรยาแก่นักเรียนนักศึกษา นอกเหนือไปจากการศึกษาตามปกติในโรงเรียน โดยมีพระภิกษุและฆราวาสเป็นผู้ให้การสั่งสอนอบรมตามหลักธรรมทางพุทธศาสนา จึงเป็นความหวังใหม่ที่ผู้ปกครองคาดว่าน่าจะมีบทบาทสำคัญ ในการช่วยปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็ก เพื่อชดเชยการศึกษาด้านศีลธรรมจรรยาที่สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาในระบบโรงเรียนไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ให้สมบูรณ์ขึ้นได้

ตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ 2530: 40) ซึ่งได้กำหนดนโยบาย

การพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้านสังคม วัฒนธรรมและจริยธรรม ข้อ 1.5.3 ว่า "จะเร่งรัดสร้างค่านิยมโดยเฉพาะด้านจริยธรรมและศาสนา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม วินัย ซื่อสัตย์ อุตุน ขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ รู้จักประหยัด รู้จักตนเอง และรู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสมานฉันท์" ย่อมแสดงว่ารัฐบาลให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นที่ต้องเร่งรัดให้มีการปลูกฝังค่านิยมดังกล่าวให้แก่เด็กและเยาวชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย และครูในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ก็เป็นบุคคลหนึ่งซึ่งมีบทบาทหน้าที่โดยตรง และเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเสริมให้นโยบายดังกล่าวสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงนำที่จะศึกษาเรื่อง "บทบาทของครูตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์" แต่ด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ ด้าน ทำให้ไม่สามารถจะศึกษาบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ฉบับที่ 6 ได้ทั้งหมด ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมเฉพาะเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและความขยันหมั่นเพียร เนื่องจากค่านิยม 2 เรื่องดังกล่าวได้รับการยอมรับและจัดอันดับความสำคัญจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านในการประชุมทางวิชาการ เกี่ยวกับจริยธรรมไทยว่าเป็นจริยธรรมหลักที่สำคัญ สมควรจะปลูกฝังให้เกิดขึ้นในสังคมไทย (กรมวิชาการ 2523: 53) เพราะค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต เป็นเรื่องที่น่าถึงความซื่อตรงต่อความจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนหน้าที่การงาน ค่านิยมนี้สำคัญ แบบแผนและกฎหมาย อันจะเป็นเครื่องรักษาความสามัคคีให้ตั้งมั่นอยู่ได้ ส่วนค่านิยมเรื่องความขยันหมั่นเพียรนั้น จะช่วยในการเสริมสร้างความสำเร็จในชีวิตให้เป็นผู้มีความพอใจ มีความเพียร มีใจจดจ่อไตร่ตรองในการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเอง และส่วนรวมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อการดำรงชีวิตอย่างสงบสุข สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (กรมวิชาการ 2523: 63)

ค่านิยมดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาค่านิยมอันพึงประสงค์ในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป และผลจากการศึกษาวิจัยดังกล่าว จะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทด้านต่าง ๆ ที่ครูในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ได้ปฏิบัติจริงในการปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและความขยันหมั่นเพียร ว่าเป็นไปตามที่ผู้ปกครองคาดหวังไว้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติจริงที่มีต่อบทบาทด้านต่าง ๆ ของครูตามการรับรู้ของผู้เรียน ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้นในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

2. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อบทบาทด้านต่าง ๆ ของครู ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้นใน โรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์

3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านต่าง ๆ ของครู ตามการรับรู้ของผู้เรียนและตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้นใน โรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทด้านต่าง ๆ ของครูตามการรับรู้ของผู้เรียน และตามความคาดหวังของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นต้น ในโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์ เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร

2. บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบทบาทของครูในการสั่งสอน ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัย ตามแนวความคิดของ สุমন อมรวีวัฒน์ (2527:36-39) ซึ่งคลุมบทบาท 5 ด้านดังนี้

- 1) บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว
- 2) บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้ และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรม และวัฒนธรรม
- 3) บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ
- 4) บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสียม และเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี
- 5) บทบาทในฐานะที่เป็นผู้แก้ไข และปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเสียมแล้วให้กลับตัวได้และประพฤติดี

3. ค่านิยมอันพึงประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะค่านิยมเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และความซื่อสัตย์ซื่อสัตย์

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครองของผู้เรียนระดับชั้นต้นในโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์ เขตกรุงเทพมหานคร

5. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

- 5.1 บทบาทด้านต่าง ๆ ที่ครูได้ปฏิบัติจริง ตามการรับรู้ของผู้เรียน
- 5.2 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อบทบาทด้านต่าง ๆ ของครู

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

1. ผู้วิจัยถือว่า ผู้ปกครองและผู้เรียนซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลในการวิจัยตามความเป็นจริง
2. การวิจัยครั้งนี้ ไม่คำนึงถึงความแตกต่างด้าน เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา อาชีพ และรายได้

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทของครู หมายถึง บทบาทในการปลูกฝังค่านิยมโดยการสั่งสอน ฝึกฝน อบรม บ่ม นิสัยเด็กไทยตามแนวคิดของ สุนทร อมรวิวัฒน์ ซึ่งคลุมบทบาท 5 ด้านดังนี้

- 1) บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกการปรับตัว
- 2) บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้ และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรม
- 3) บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ
- 4) บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเลื่อม และเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี
- 5) บทบาทในฐานะที่เป็นผู้แก้ไข และปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเลื่อมแล้วให้กลับตัวได้และประพฤติดี

บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง ระดับความมากน้อยในการปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ ของครู ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าครูในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ควรจะมีปฏิบัติ ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน

บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง ระดับความมากน้อยในการปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ ที่ครูในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ได้ปฏิบัติจริงในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้แก่ผู้เรียนตามการรับรู้ของผู้เรียน

ค่านิยมอันพึงประสงค์ หมายถึง ค่านิยมเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต และความขยันหมั่นเพียร

ครู หมายถึง พระภิกษุหรือฆราวาส ซึ่งทำหน้าที่สอน อบรม ให้ความรู้แก่เด็ก และเยาวชนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตกรุงเทพมหานคร

ผู้เรียนระดับชั้นต้น หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2531

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ให้การดูแล เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิดที่บ้าน อาจจะเป็นบิดามารดา หรือญาติของผู้เรียนระดับชั้นต้น ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวัด

จะเป็นบิดามารดา หรือญาติของผู้เรียนระดับชั้นต้น ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หมายถึง โรงเรียนที่คณะสงฆ์ร่วมกับกรมการศาสนา จัดตั้งขึ้นในบริเวณวัด เพื่อสอนเด็กนักเรียนในวันอาทิตย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ ศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเพื่อให้วัดต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางในการปลูกฝังอุปนิสัย และค่านิยมอันดีงามให้แก่เด็กและเยาวชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่ครูในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ได้ปรับปรุงแก้ไข บทบาทหน้าที่ของตนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับระดับความคาดหวังของผู้ปกครอง และสนองนโยบายของรัฐ ตามแผนพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน
2. เพื่อให้ครูและผู้ปกครองเกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และเห็นความสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม เรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและความขยันหมั่นเพียรให้แก่เด็กและเยาวชน
3. จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องและผู้ที่มีสนใจเกี่ยวกับ โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในการที่จะนำไปดำเนินงานด้านนี้ให้ได้รับผลดียิ่งขึ้น